

ugrilik kilmaydi ».

Boshqa bir rivoyatda «(Talonchi) e'longa loyiq, odamlar unga ko'z tikib turadigan bir narsani talayatganida mo'min vaziyatda bulibdi», ishlasi ortiqcha kilingan.

Buxoriy (5578), Muslim (57/107).

Ushbu bob sarlavhasiga chikarilgan «Din nasihatdir» jumlasining ma'nosini Imom Muslim, Imom Abu Dovud va Imom Nasoiylar rivoyat qilgan kuyidagi ijodiy va uning jamoat tashkiloti tushunchasi:

« Din – nasihatdir. Uning ma'nosi: «Talonchi» e'longa loyiq, odamlar unga ko'z tikib turadigan bir narsani talayatganida mo'min vaziyatda bulibdi. Ushbu jumla ortiqcha kilingan. Buxoriy (5578), Muslim (57/107) rivoyat qilgan. »

Abu Ruqayya Tamim ibn Avs Ad-Dori roziyallohu anhudan rivoyat kilingan kurash: «Rasululloh solallohu alayhi va sallam:» Din – nasihatdir «, dedilar. Biz: «Kinga (nasihat)?» – deb so'radik. «Allohga, Uning kitobiga, payg'ambariga, musulmonlarning imom-bo'shliqlariga va ommasiga (hamma musulmonlarga)», dedilar ”.

Muslim (55/101), Abu Dovud (4944) va Nasoiy (4197, 4198) rivoyat qilingan.

Hadis sharhi

Nasihah so'zi arab tilida «xolislik», «tozalik» ma'nolarini bildiradi. Masalan, naḥaḥa ḥalḥ - “narsa toza buldi”, degani. Nosihah - «nosih»

Ислom Нури

so'zi assal va boshka narsalningning tozasiga nisbatan ishlatilgan. Har qanday narsa toza, boshka aralashmalardan xoli bo'lsa, u "nosih" buladi. "Lisonul-arab", 2/615.

Ibnul Asir bu haqiqatda shunday deydi: "Nasihah - butun bir jumlaning ifodalab beradigan so'z. U "nasihat kilinaotgan odamga yaxshilik istash", demakdir. Bu ma'noni bosqa so'z bilan ifodalab bulmaydi ". "Nihoya", 5/63.

Abu Sulaymon Al-Xattobiy yo'l-yo'riq ko'rsatishi: «Nasihah - umumiy ruhiylarni jamoatchilik so'zi. Unda «nasihat kilinuvchiga eng yaxshi narsalarni istash», ma'nosi bor. Yana "Nasihah suzi tikuvchining mukammal kilib kiyim tikilganidan keyin", degan gap ham bor. Yani, tikuvchi kiyimni chiroyli kilib tikkanidek, nasihat kiluchi ozi nasihat kilayotan kishining xatolardan ogoxlantiradi, tug'rilikka yullaydi.

Arablarda na^htu ^lassala - "Nasohutul asala" degan gap bor. Ma'nosi: "Asalni mumdan tozadim". Demak, to'g'ri gapni yolg'onidan ajratishni ham assalni tozalashga juda yaxshi ko'rgan «.

Hadisning ma'nosi:

"Dinning ustuni va asosiy nasihatdir. Bu Xuddi Rasululloh solallohu alayhi va salamning «Haj Arafadir» *, deb aytilgan so'zlarga. Yani, xajning ustuni, katta qismi Arafotda o'qituvchi ". Imom Navaviy. "Sharhu Muslim", 2/37.

- «Ollohga nisbatan nasiyhat»

Xususan Al-Xattobiy shunday dedi: «Olloh subhanahu va taologa nasihat deb atalgan ishning ma'nosi - Uning yoqa iloh ekani haqiqatda chin dildan amalga oshirildi, ibodatni Unga xolis niyat bilan biling». Ibn Rajab

Hanbaliy. “Jomiyul ulum val-hikam”, 1/229.

Imom Navaviy rahbarlik qilishda aytdi: “Ollohga nisbatan nasiyhat – Unga o’xshashlik keltirib va shirk keltirmaslik, Uning ism va sifatlarini tug’ri tushunchasi bilan tasdiqlash, Universitet mukammalligi va tabiatni saqlash bilan bog’liq bo’lgan narsalar. chetlanish, (biron narsani yakki shaxsiy) Olloh uchun yaxshi ko’rib, Uning uchun yomon ko’rish, Uning toatigillarini do’st tutib, isyon qilganlarni dushman deb bilishadi, Unga kofir bulib qolganlarga qarshi ishlarni bajarish, ne’matlariniy belgilab qo’ydi, juda ko’p o’ynaydilar. Mana shu yukorida ko’rib chiqilgan vaziyatlarga da’vat kilish va undash, odamlar ko’p yuq kam tuplangan joylarda ovoza kilish, demakdir ”. “Sharhu Muslim”, 2/38.

Abul Faraj ibn Javziy ko’rsatmalarini aytdi: “Olloh azza va jallagaga nisbatan nasihat degani garchi Olloh bunyod qilingan behojat bylsa-da, Unining dinini muxofaza kilish, Unga shirk keltirishdan mudofaa qilmoq. Bu – bandaning o’z foydani uchun bo»ladi ”. “Kashful-muammo”, 4/219.

- «Ollohning Kitobiga nasihat»

Bu nasihat Qur’on Alloxning Kitobi ekaniga o’xshashlik keltirib, tilovat qilinishiga, oyatlarning taadbur qilinishiga, va’z-nasihatlarga nisbatan amal qilinishiga, belgilab qo’yilgan chegaralarga ijrosi, buyurtmalariga bo’ysunib, qaytarib berishlarini bilishadi.

“Alloh subhanahu va taoloning kitobiga nisbatan nasihatlanish ma’nosi: U Ollohning Kalomi va ozining tomonidan tushganligi, bu Kalom maxluqlaridan bironmasining gapiga o’xshamasligi uchun, juda kim bunaqa so’zlarni aytishga yordam beradi, chunki uni o’zing bilasizmi? , harflarning mahrajatlaridan qo’rqib o’qish, oyatlarning tahrir qilishlari

(ma'nosini buzib tassir qilishlari) va malomat qilish, ayb izlovchilardan uni ximoya qilish. Qur'ondagi barcha oyatlarni yashashga, hukmlarga rioya etish, keltirgan misol va tushunchalarni fahmlash, undagi nasihatlariga e'tibor berish, ajoibotlari haqiqatda tafakkur qilish, muomkam (ma'nosini ko'tarish kabi) meni juda yaxshi his qilayapsizmi? va xususiy, nosix (olindi hukmni bekor kiluvchi) va mansux (hukmi bekor kilingan) oyatlarning bahosini o'rgangan, Qur'on ilmlarini joylashtirgan, Quronni o'qigan va amal qilganlarga chaqirganlar. » Imom Navaviy. "Sharhu Muslim", 2/38.

“Alloxning Kitobiga nasihat bir necha ishni o'z ijiga oladi:

1. Universitet himoya qilish. Bu botil yullar bilan uni uni tashrif kiladiganlar (ma'nosini buzib sharhlaydiganlar) dan ximoya kilish, tahrifchilarning ishlarini o'zaro kelishib berish bilan ta'minlash.
2. Unda kelgan xabarlarni hech qanday shubhaga tushmayaptiqlash. Agar kimdir Qur'ondagi xabarlardan bitmasiniga yo'lga chiqsa, shak qilsa yoki ikkilansa, u Ollohning Kitobiga nasihat qilmasa.
3. Undagi buyruqlarga bo'yinsish. Alloxning Kitobida qanday buyruq bersa, shunga buysuning. Agar bunday qilmasangiz, unga nasihat qilmabsiz.
4. Qur'on qaytargan narsalardan chetlanish.
5. Undagi hukmlar eng yaxshi hukmlar ekanigiga, Qur'onning hukmidan ustun hukm yuligigiga o'xshashlarni keltirib chiqaradi.
6. Qur'onning harfi ham, ma'nosi ham Olloh azza va jallaning Kalomi ekaniga, Allox mana shu Kalom bilan aniqlanishida gapirganiga, arab tilidagi ochik ogoxlantiruvchi Kitob bulib qolishi uchun Jibrilning uni Olloh

taolo tomonidan qabul qilinib, yashayapman. Shayx Muhammad ibn Solih Al-USaymin. “Sharhul arbaiyn-navaviyya”, 116-bet.

- «Ollohning Rasuliga nasihat»

Ibn Rajab Hanbaliy ko’rsatmalarini olib borishda shunday dedi: «Alloxning Rasuliga nisbatan munosabati bilan bog’liq ruhiy tushunchalar ham yukoriidagi gaplarga o’xshashdir: Rasululloh solallohu alayhi va salomning payg’ambarligi va u odamni olib kelayotganini nishonga olish uchun olib kelgan odamni tiriltirgan odamni tiriltirgan odamni tiriltirganida tiriltirdi ilmini o’rganib, bunga qarshi bolalarga murojaat qilish, Rasulullohning uziga va payg’abarligiga qarshi chiqqanlarni dushman deb bilish, u zotga va risolatiaga ergashganlarni do’st tutish, Rasululloh sollallohu alayhi va salomning o’zlarini tutib turishi kerak . «Jamiul ulum val-hikam», 1/233.

“Ollohning Rasuliga nasihat bir kechada ishlarni o’z ijiga oladi:

1. Boshqalarni kuyib, faqat Rasululloh solallohu alayhi va salamning uziga ergashish. Olloh taolo aytdi:

Laqad k̄ana lakum fī rasūwi illhi s̄a’u sana liman k̄ana yarj̄w lha wāl̄a a a a

“ (Ey mo’minlar) , **sizlar uchun - Olloh va oxirgi kunidan umidvor bo’lib o’tgan hamda Ollohni ko’p yod olgan qilgan kishilar uchun Ollohning payg’ambari** (bundayon-эъtikodi va xulqi atvori) **da guzal ibrat bor**». («Ahzob» surasi, 21-oyat).

2. U zotlikdan Alloxning Rasuli ekaniligi, yolg’on gapirishligi va bo’shliqlar tomonidan ham yolg’onchiga qarakarilmasligi, rostgo’y va payg’ambarligi

Oloh tomonidan o'zaro bog'liq ekani keltirib chiqargan.

3. Rasululloh solallohu alayhi va salom xabar bergan, o'tmish, hozirgi kun va kelajakka tegishli barcha xabarlarga o'xshash olib kelmoqda.

4. Boyruqlarga bo'ysunish.

5. Qaytarganlardan chetlanish.

6. Rasululloh solallohu alayhi va salom bo'lish keltirilgan shariyatni ximoya qilish.

7. U kishidan saqlanish yil bilan bizga etib kelgan barcha narsaga amal qilgan xudo Olohdan kelgan vahiy kabi ekaniga ishonch bildirgan. Chunki, sunnatda sobit qilingan xabarlar Qur'on oyatlari kabidir. (Bu xabarlarni Allox bildirsagina payg'ambar biladi. Tarj).

8. Rasululloh solallohu alayhi va salamga yordam berishadi: u odam hayotida yoshlarda turib, vafotlardan keyin esa sunnatlarga amal qilishni bilan ". Shayx Muhammad ibn Solih Al-Usaymin. "Sharhul arabayin-navaviyya", 117-bet.

- "Musulmonlarning imomlariga nasihat"

Musulmonlarning imomlaridan maqsad olimlar va amirlar. Olimlar din imomlari, amirlar dunyo imomlari hisoblangan.

Olimlarga nasihat kilish atrofidagi atroflicha ilm-fan, odamlarning qalbida olimlarga muhabbat uyg'onishi uchun xalq orasidagi ulanish fazilatlarini joylashtirish bilan bog'liq bo'lib o'tdi. Yana shuni aloxida kurashish kerak, olimlarning xatosi va kamchiligini kimdir yurmaslik ham ularaga nisbatan

nasihatdir. Chunki, bu ish ularaga nisbatan adovatni keltirib chikaradi, musulmonlar safini va birligini buzadi.

Amirlarga nasihat esa ulaga xayrli ishlarni amalga oshirishda yordam berish, xoki yullab, maslahat berib turishda va yaxshilikka buyrganlarda itoat kilish bilan bog'liq.

Imom Navaviy yo'l-yo'riq ko'rsatuvchisi aytadilar: "Imomlarga nasihat qilayotgan haqiqat ishda yordam berish va buysunish, xato kilganida yumshoqlik va lutf bilan tanbeh berish, musulmonlarning haqlarini ulaga eslatib turish, ularga qarshi chiqish, odamlarni imomlarga olib borish.

Bu borada Al-Xattobiy ko'rsatmalarini aytganlari: «Imomlaring ortida namoz o'qish, katta bilan jixatga borish, zakotni imom tayinlagan kishillarga berish, imomdan yopilish-zulm rasmiylashtirishni olib borish, uni kutib olish bilan olib borilayotgan odamni davolashni davom ettirish haqiqatga yaqinlik tilab duo kilish ularaga nisbatan nasihat bo'ladi «. "Sharhu Muslim". 2/38.

"Musulmonlarning imomlariga nasihat haqiqatda ularaga ko'maklashish va itoat kilish, ularga xaqiqiy tumanni eslatib turish, xato-kamchiligini yumshoqlik bilan tushintirish, ularga qarshi chiqishdan chetlatish, ulni tug'rilikka muvaffaqiyatsizlik qilish kerak debdi. Ibn Rajab Hanbaliy. "Jomiyul ulum val-hikam", 1/233.

- "Musulmonlarga nasihat"

Ibn Rajab Xanbaliy rahbariyatni boshqarishi aytdi: "Ruhshunos odamni o'zi yoqtirgan narsalar bilan birgalikda buxgalteriya bilan aloqani olib boradi, o'zga yoqmagan narsalarini olib boradi va ular bilan birga olib boradi,

Ислом Нури

musulmonlarning hammasiga mehmonlar tashrif buyuradi, kikilariga ishonib, o'zlarini olib kelibdi kiladigan ishlardan shodlanishi (masala, mahsulotlarning narxini arzonlashtirib ketib, tijoratiga ziyn etsa ham), shuningdek, ularga manfaatli narxlarni yaxshi ko'rish, musulmonlarni faydalayotgan ne'matlar bardavomni boshlash, dushmanlarni olib ketishda davom etayotgani kabi

Abu Amr ibn Saloh bu haqiqatda: «Nasihah ko'p ma'nolarni o'zida jamoatchilik so'zini olib boring, nasihat qiluvchi o'zingizni nasihat qilayotganday odamga so'zda ham, amalda ham barxam ishchilarni tilimni bildirdim», deb aytdi. "Jomiyul ulum val-hikam", 80-bet.

Yo'qoridagilardan qisqichcha xulosa qilsak, "Nasihah bu samimiyatdir!"

Alloxga, Uning Rasuliga, Kitobiga, musulmonlarning diniy va dunyoviy boshliqlariga va musulmonlarning ummasiga samimiy, chin qalb bilan muomala kilishimiz ayni paytda yashaydi.

---

* Termiziy (889). Sahih qurilishi.

Hadis gunohlar kishining bundayoniga zarar berishi, uni noqis qilib qo'yishi haqiqatda. Yani, bundayoni mukammal odam yukoridagi gunohi kabellarga qul urmaydi.

Hofiz Ibn Xajar Askalonining sharhi: «Ibn Battol aytadi:» Bu aroq ichish qat'iy haromligi tug'risidagi eng kuchli kurashishdir. Havojilar shu tarbiyaga tayanib, qasddan, haromligini bila turib gunohi kabiraga qo'li bilan urgan kishining kofiriga chikarishgan. Ahli sunna val-jamo'a esa (bunday kurashlar haqida) «Bu erda bundayonning mukammal byulmasi

haqiqatda aytilgan. Chunki osiy – gunohga qo'l urayotan kishining bundayoni gunoh kilmaotgan kishinikiga nisbatan noo'q buldi ", deyishgan..." "Fathul-Boriy". Ichimliklar kitobi. «Alloh Taoloning:» Albatta, qo'shiling, o'lim, butlar va (fol ochadigan) cho'plar iflosdir. Shaytonning ishidiri «(» Moida «, 90), degan suzi» bobi, 5578-marosim sharhi.